

Turystyka na pograniczu polsko-czeskim w latach 2022 -2023

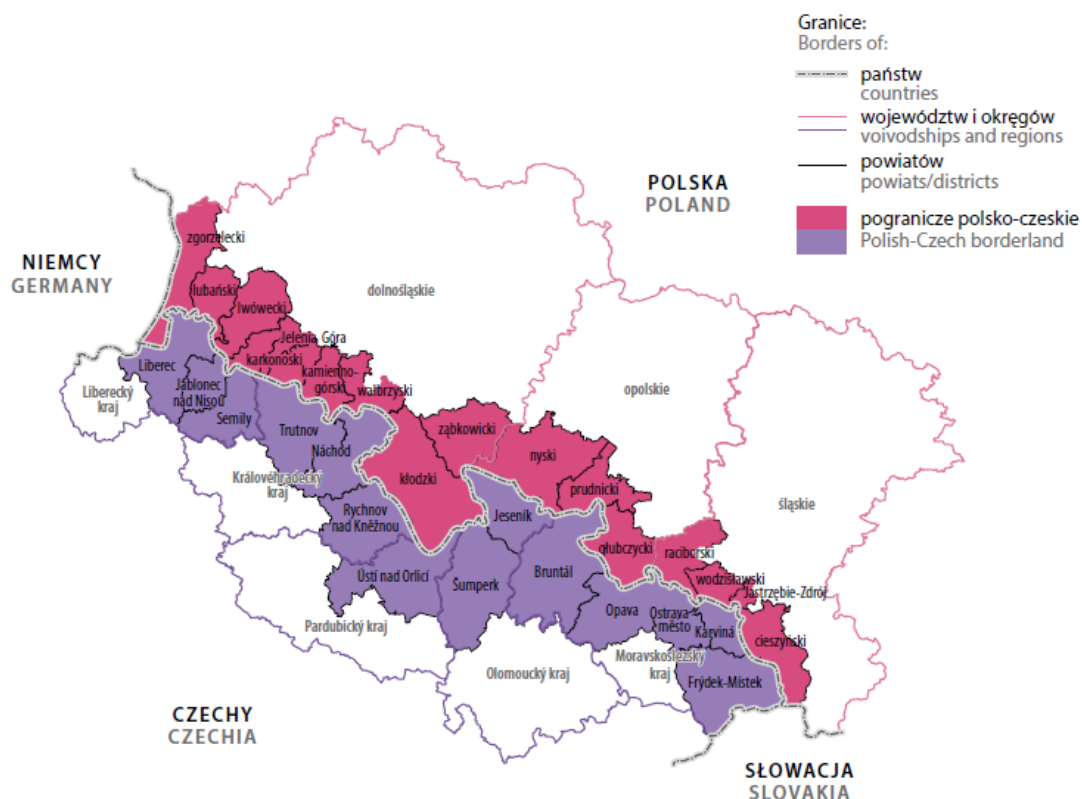
Autor: Sławomir Banaszak, Urząd Statystyczny we Wrocławiu

Obszar pogranicza polsko-czeskiego posiada wyjątkowe walory przyrodnicze, krajobrazowe oraz liczne atrakcje dziedzictwa kulturowego sprzyjające rozwojowi turystyki. Granica pomiędzy Polską a Czechami licząca aż 796 km długości, przebiega głównie przez tereny górskie pasma Sudetów, na których funkcjonuje dobrze rozwinięta baza noclegowa. Turystyka odgrywa istotną rolę w rozwoju gospodarczym zarówno polskich jak i czeskich powiatów przygranicznych.

Źródłem prezentowanych informacji są dla strony polskiej comiesięczne badania prowadzone przez Główny Urząd Statystyczny o wykorzystaniu turystycznych obiektów noclegowych posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych oraz badanie ankietowe „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z Krajami Unii Europejskiej” i badanie „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach”. Źródłem informacji o bazie noclegowej turystyki oraz wielkości ruchu turystycznego po czeskiej stronie pogranicza są dane Czeskiego Urzędu Statystycznego Przedstawicielstwa w Libercu.

Dla porównania wielkości i struktury noclegowej bazy turystycznej oraz ruchu turystycznego w polskiej i czeskiej części pogranicza przyjęto, że pogranicze polsko-czeskie to obszar powiatów polskich graniczących bezpośrednio z Republiką Czeską oraz powiatów czeskich graniczących z Polską (por. mapa 1). W jego skład wchodzi 14 powiatów polskich i dwa miasta na prawach powiatów, a ze strony czeskiej jest to 13 powiatów i miasto Ostrawa.

Mapa 1. Powiaty na pograniczu polsko-czeskim w 2025 r.
Stan w dniu 1 stycznia

W 2023 r. bazę noclegową turystyki tworzyło na tym obszarze, po stronie polskiej 811 obiektów dysponujących łącznie 63,9 tys. miejsc noclegowych. W części czeskiej pogranicza było ich ponad trzykrotnie więcej – 2871, dysponowały łącznie 130,2 tys. miejsc noclegowych. Na podstawie danych z lat 2019, 2022 i 2023 można zaobserwować, że ruch turystyczny, po załamaniu w latach 2020-2021 spowodowanym pandemią Covid-19, ponownie wykazywał tendencję wzrostową, choć liczba miejsc noclegowych dostępnych w części czeskiej w 2023 r. była o 4,4% mniejsza niż rok wcześniej (por. tabl.1).

Porównując strukturę obiektów noclegowych turystyki w obu częściach pogranicza można zauważyć istotne różnice, tj. w części polskiej w 2023 r. znacznie większy udział miały miejsca noclegowe w hotelach oraz „innych obiektach hotelowych”- 53,5%, podczas gdy w części czeskiej miejsca w hotelach i hotelach garni stanowiły 34,8% ogółu miejsc. Kolejną istotną różnicę widać w udziale pensjonatów, tj. po stronie czeskiej było ich 1386 z 41,3 tys. miejsc noclegowych, podczas gdy po stronie polskiej w 2023 r. było ich tylko 66 z 3,4 tys. miejsc. W części czeskiej pogranicza funkcjonowało też znacznie więcej schronisk górskich - 232, podczas gdy po stronie polskiej było ich 28 (łącznie ze szkolnymi i młodzieżowymi).

Tabl. 1. Baza noclegowa^a turystyki na pograniczu polsko-czeskim

Wyszczególnienie Specification		Ogółem Total	W tym Of which			Miejsca noclegowe Number of beds	Korzystający z noclegów Tourists accommo- dated	Udzielone noclegi Overnight stays provided
			hotele hotels	pensjonaty boarding houses	kempingi campsites			
		stan w dniu 31 lipca as of 31 July						
Część polska Polish part	2019	960	175	66	13	63014	2642255	8493108
	2022	809	172	66	13	61509	2624697	8380912
	2023	811	175	66	10	63897	2911884	9243415
Część czeska Czech part	2019	2645	547	1158	80	123881	3442026	10766591
	2022	2978	640	1449	84	136184	3535484	10925761
	2023	2871	627	1386	86	130222	3683692	10988985

a Część polska – obiekty posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych; łącznie z kwaterami agroturystycznymi i pokojami gościnnymi; dane opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu; część czeska – obiekty turystyczne dysponujące przynajmniej 5 pokojami i 10 miejscami noclegowymi.

a Polish part – establishments possessing 10 or more bed places; including agrotourism lodgings and rooms for rent; the data were prepared taking into account imputations for units which refused to participate in the survey; Czech part – tourist accommodation establishments with at least 5 rooms and 10 beds.

Tabl. 2. Baza noclegowa^a turystyki według wybranych rodzajów obiektów w polskiej części pogranicza w 2023 r.

Wyszczególnienie Specification		Obiekty Establishments	Miejsca noclegowe Number of beds	Korzystający z noclegów Tourists accommodated		Udzielone noclegi Overnight stays provided	
				ogółem total	w tym turyści zagraniczni of which foreign tourists	ogółem total	w tym turystom zagranicznym of which foreign tourists
		stan w dniu 31 lipca as of 31 July					
Obiekty ogółem Total establish- ments	2019	960	63014	2642255	266380	8493108	691054
	2022	809	61509	2624697	213742	8380912	574044
	2023	811	63897	2911884	307005	9243415	795052

a Obiekty posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych; łącznie z kwatarami agroturystycznymi i pokojami gościnnymi; dane opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

a Establishments possessing 10 or more bed places; including agrotourism lodgings and rooms for rent; the data were prepared taking into account imputations for units which refused to participate in the survey.

Tabl. 2. Baza noclegowa^a turystyki według wybranych rodzajów obiektów w polskiej części pogranicza w 2023 r. (dok.)

Wyszczególnienie Specification		Obiekty Establishments	Miejsca noclegowe Number of beds	Korzystający z noclegów Tourists accommodated		Udzielone noclegi Overnight stays provided	
				ogółem total	w tym turyści zagraniczni of which foreign tourists	ogółem total	w tym turystom zagranicznym of which foreign tourists
		stan w dniu 31 lipca as of 31 July					
w tym: of which:							
Hotele Hotels	2019	175	20093	1334972	188268	3156940	443169
	2022	172	25271	1535242	169199	3931383	406168
	2023	175	26930	1660667	238208	4203082	573074
Pensjonaty Boarding houses	2019	66	3223	119548	3891	314134	7917
	2022	66	3566	99166	2231	281372	6149
	2023	66	3440	110421	3053	293387	9140
Inne obiekty hotelowe Other hotel establishments	2019	110	6572	341746	44842	818757	104763
	2022	97	6806	346036	23553	914437	73408
	2023	104	7260	381211	37269	1020666	109791
Ośrodki wczasowe Holiday centres	2019	108	8481	248120	6352	889996	29817
	2022	82	6837	229723	4276	756912	16811
	2023	79	6818	239068	6895	778371	19465
Zakłady uzdrowiskowe Health establish- ments	2019	50	6468	122919	5095	1887887	57753
	2022	45	6133	99072	2688	1477525	27310
	2023	45	6044	119399	3688	1753082	32437
Pokoje gościnne Private rooms for rent	2019	201	4494	90037	2937	297987	12234
	2022	156	3505	91024	3277	292541	15692
	2023	154	3655	118944	6233	346832	23330

a Obiekty posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych; łącznie z kwatarami agroturystycznymi i pokojami gościnnymi; dane opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

a Establishments possessing 10 or more bed places; including agrotourism lodgings and rooms for rent; the data were prepared taking into account imputations for units which refused to participate in the survey.

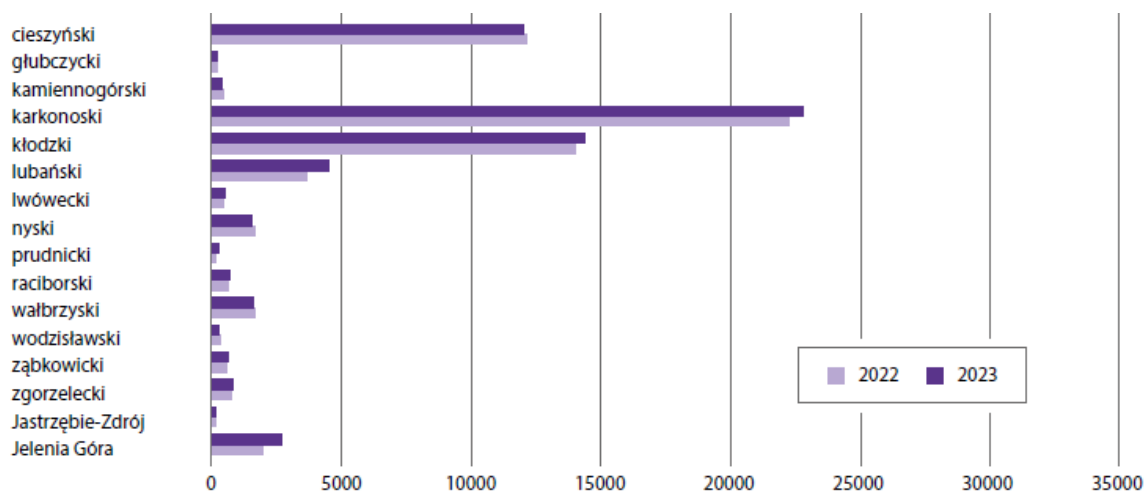
Tabl. 3. Baza noclegowa^a turystyki według wybranych rodzajów obiektów w czeskiej części pogranicza w 2023 r.

Wyszczególnienie Specification		Obiekty Establishments	Miejsca noclegowe Number of beds	Korzystający z noclegów Tourists accommodated		Udzielone noclegi Overnight stays provided	
				ogółem total	w tym turyści zagraniczni of which foreign tourists	ogółem total	w tym tury- stom zagra- nicznym of which fore- ign tourists
Obiekty ogółem Total establish- ments	2019	2645	123881	3442026	715120	10766591	2148837
	2022	2978	136184	3535484	537197	10925761	1512750
	2023	2871	130222	3683692	659952	10988985	1782501
w tym: of which:							
Hotele, motele, botele ^b Hotels, motels, botels ^b	2019	535	39345	1788756	530871	4627843	1518440
	2022	613	45718	1894108	396141	4986192	1063507
	2023	601	43919	1991698	481795	5103920	1263622
Hotele garni ^c Hotels garni ^c	2019	12	600	13717	2555	35691	7682
	2022	27	1458	43120	8401	104674	18844
	2023	26	1445	52259	10227	122932	21096
Pensjonaty Boarding houses	2019	1158	34355	683513	103761	2025719	336688
	2022	1449	43768	783185	76863	2393162	231694
	2023	1386	41373	796464	97329	2352080	287714
Kempingi Campsites	2019	80	5195	256678	25482	657543	77915
	2022	84	5433	274665	30372	738264	103899
	2023	86	5547	296798	41333	734655	107753

a Obiekty turystyczne dysponujące przynajmniej 5 pokojami i 10 miejscami noclegowymi. b Botel – obiekt noclegowy znajdujący się na zakotwiczonym na stałe statku pasażerskim. c Obiekt zapewniający taki sam zakres usług jak hotel tej kategorii, ale z ograniczonym zakresem posiłków (tylko śniadanie).

a Tourist accommodation establishments with at least 5 rooms and 10 beds. b Botel – an accommodation facility located in a permanently moored passenger ship. c Facility providing the same range of services as a hotel of this category but with a limited range of meals (breakfast only).

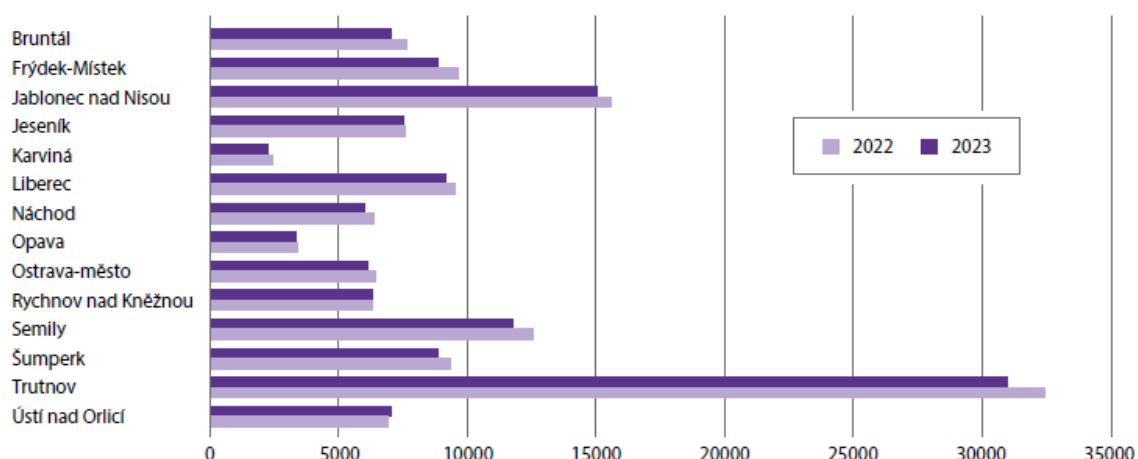
Wykres 2. Miejsca noclegowe według powiatów w polskiej części pogranicza
Stan w dniu 31 VII

Zagospodarowanie turystyczne polskiej części pogranicza jest bardzo zróżnicowane, zdecydowanie najbardziej rozbudowana baza noclegowa zlokalizowana jest w powiecie karkonoskim (22,8 tys. miejsc w 2023 r.), a także w powiatach kłodzkim i cieszyńskim, jednocześnie w wielu powiatach baza noclegowa jest bardzo mała. Po stronie czeskiej również jest powiat wyróżniający się bardzo dużą liczbą miejsc noclegowych – powiat Trutnov

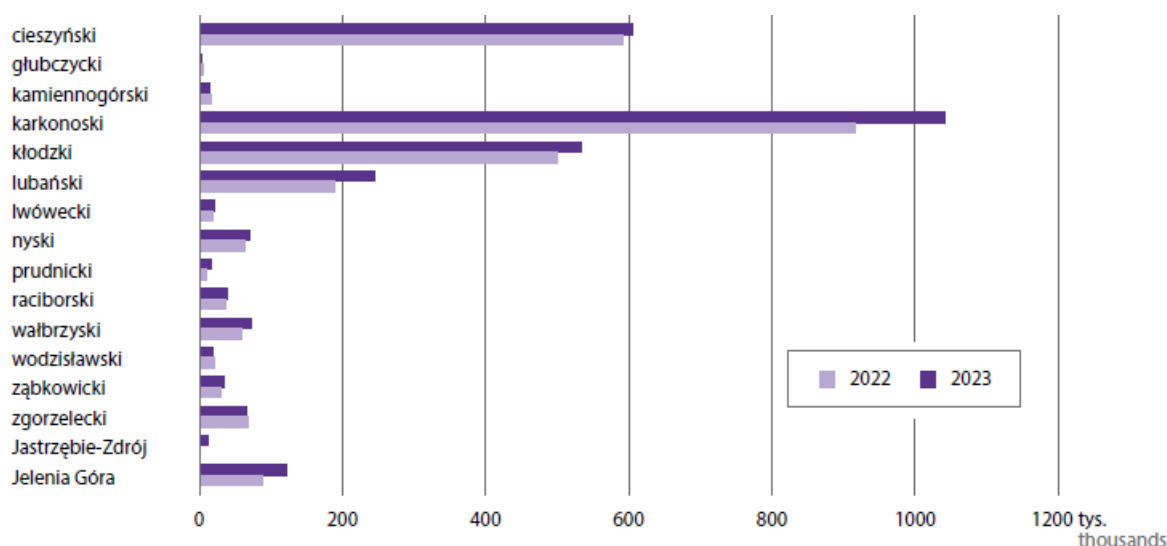
(30,8 tys. miejsc), ale dysproporcje pomiędzy powiatami pod względem liczby miejsc noclegowych są mniejsze, tj. we wszystkich powiatach funkcjonuje rozwinięta turystyczna baza noclegowa. Porównując rok 2023 z 2022 można zauważyć po stronie polskiej przyrost liczby miejsc noclegowych w większości powiatów, natomiast we wszystkich powiatach czeskich nieznaczny spadek, z wyjątkiem powiatu Usti nad Orlicí gdzie ich przybyło.

Wykres 3. Miejsca noclegowe według powiatów w czeskiej części pogranicza
Stan w dniu 31 VII

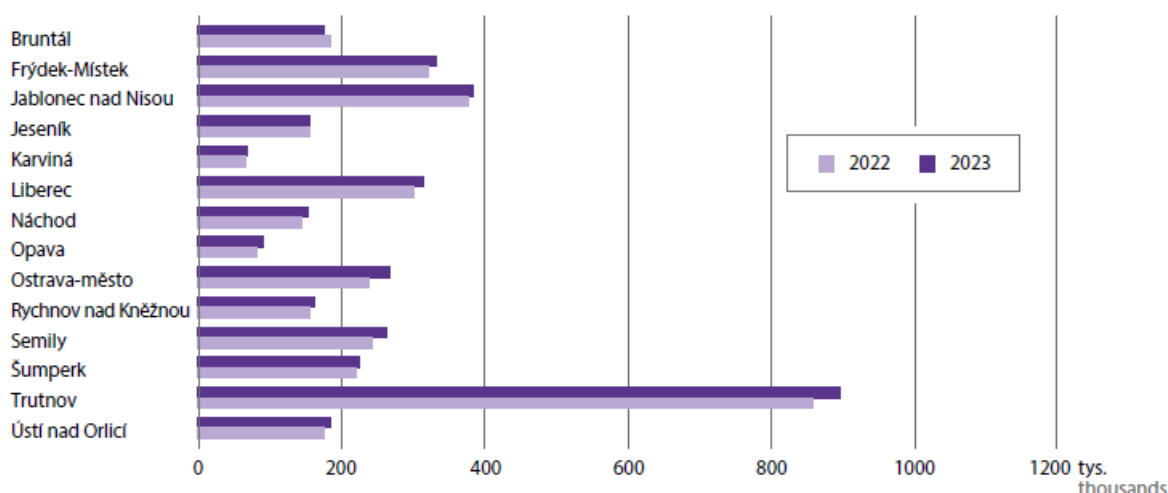

Porównując liczbę korzystających z miejsc noclegowych w powiatach polskich w latach 2022 i 2023 widać jej wzrost w większości z nich, szczególnie istotny w powiecie karkonoskim. W części czeskiej pogranicza w 2023 r. w większości powiatów również miał miejsce wzrost liczby korzystających, wyjątek stanowiły powiaty Bruntál i Jeseník.

Wykres 4. Korzystający z noclegów według powiatów w polskiej części pogranicza

Wykres 5. Korzystający z noclegów według powiatów w czeskiej części pogranicza

Tabl. 4. Korzystający z noclegów turyści zagraniczni według wybranych krajów

Wyszczególnienie Specification		Ogółem Total	W tym Of which			
			Czechy Czechia	Niemcy Germany	Polska Poland	Słowacja Slovakia
Część polska Polish part	2019	266380	21865	117525	.	2899
	2022	213742	51543	79491	.	3188
	2023	307005	111260	102768	.	4341
Część czeska Czech part	2019	715120	.	249589	162385	85957
	2022	537197	.	165964	122299	81293
	2023	659952	.	208621	153142	97503

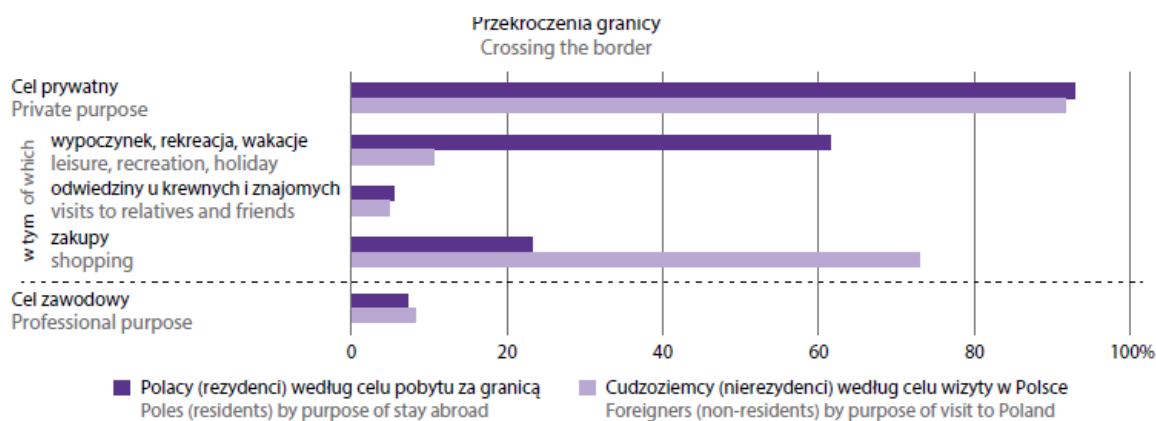
Pogranicze polsko-czeskie cieszy się popularnością nie tylko wśród turystów krajowych. W 2023 r. w polskiej części pogranicza korzystało z noclegów 307,0 tys. obcokrajowców, a w części czeskiej aż 660,0 tys. Wśród turystów zagranicznych korzystających z noclegów w polskiej części pogranicza najliczniejsi byli Czesi i Niemcy. W ostatnich latach miał miejsce niezwykle dynamiczny wzrost liczby turystów czeskich wypoczywających po stronie polskiej (od 21,9 tys. w 2019 r. do 111,3 tys. w 2023 r.) choć i tak, podobnie jak w latach wcześniejszych, więcej turystów z Polski korzystało z bazy noclegowej w Czechach (por. tabl. 4). W 2023 r. po raz pierwszy od wielu lat liczba turystów czeskich w polskiej części pogranicza, było większa od liczby turystów z Niemiec. W czeskiej części pogranicza najliczniejszymi obcokrajowcami byli Niemcy, Polacy i Słowacy. W 2023 r. było ich odpowiednio 208,6 tys., 153,1 tys. i 97,6 tys.

Tabl. 5. Ruch graniczny i wydatki na pograniczu polsko-czeskim w latach 2019-2023

Wyszczególnienie Specification a – cudzoziemcy foreigners b – Polacy Poles		2019	2020	2021	2022	2023
Przekroczenia granicy w mln Crossings of the border in million	a	31,5	20,3	19,8	27,1	28,3
	b	30,2	20,3	20,8	26,9	27,5
Wydatki w mln zł Expenses in million PLN	a	4 543,1	2 835,8	2 833,0	4 112,7	4 716,4
	b	3 413,3	2 125,9	2 239,1	3 076,1	3 399,7
Średnie wydatki w zł Average expenses in PLN	a	294	284	290	303	333
	b	228	206	215	228	247

Źródło: „Ruch graniczny oraz wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą w 2023 r.”. Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Rzeszowie.
Source: “Border traffic and expenditures of foreigners in Poland and Poles abroad in 2023”. Statistics Poland, Statistical Office in Rzeszów.

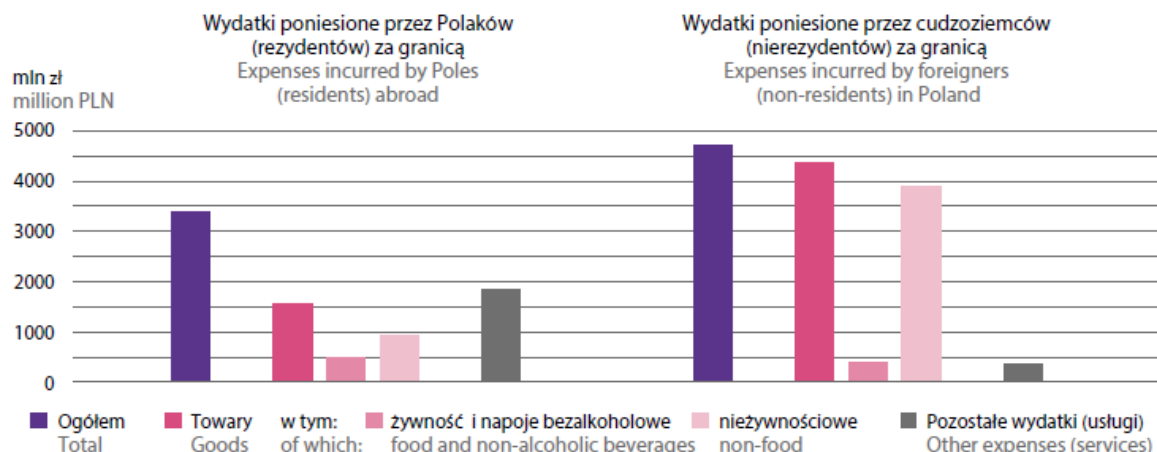
Wykres 6. Polacy/cudzoziemcy według celu wizyty

Źródło: „Ruch graniczny oraz wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą w 2023 r.”. Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Rzeszowie.
Source: “Border traffic and expenditures of foreigners in Poland and Poles abroad in 2023”. Statistics Poland, Statistical Office in Rzeszów.

Na podstawie badania ankietowego prowadzonego przez pracowników polskiej statystyki publicznej na granicy polsko-czeskiej w 2023 r. wiadomo, że spośród Polaków przekraczających tę granicę 93% wyjeżdżało w celach prywatnych, w tym 61,6% wskazało jako cel: wypoczynek, rekreację, urlop, 23,2% zakupy, a 5,5% odwiedziny u krewnych i znajomych. Wśród ankietowanych cudzoziemców (ponad 90% z nich to Czesi) blisko 92% deklaroowało także prywatny cel wizyty w Polsce, jednak odmiennie niż Polacy Czesi najliczniej wskazywali jako cel zakupy - 73,0%, kolejnym najczęstszym celem był wypoczynek, wakacje, rekreacja -10,6%, a odwiedziny u krewnych i znajomych wskazało 4,9% ankietowanych.

Wykres 7. Wydatki poniesione przez Polaków/cudzoziemców

Źródło: „Ruch graniczny oraz wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą w 2023 r.”. Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Rzeszowie.
Source: “Border traffic and expenditures of foreigners in Poland and Poles abroad in 2023”. Statistics Poland, Statistical Office in Rzeszów.

Turyści polscy przekraczających granicę polsko-czeską w 2023 r. przeznaczali 54,5% ogółu wydatków na usługi (głównie zakwaterowanie i wyżywienie), a 45,5% na zakup towarów, w tym 27% na zakup towarów nieżywnościowych. Wydatki poniesione przez cudzoziemców w 2023 r. (ponad 90% z nich to Czesi) miały odmienną strukturę, tj. 92,3% tych wydatków przeznaczonych było na zakup towarów, w tym 82,5% na zakup towarów nieżywnościowych, a 7,7% na opłacenie usług.

Kolejne pytania badania dotyczyły odległości miejsca zamieszkania ankietowanych od granicy oraz odległości dokonania zakupów od granicy. Na podstawie uzyskanych wyników wiadomo, że ponad 83% osób przekraczających granicę polsko-czeską (zarówno Polaków jak i cudzoziemców) to osoby mieszkające w odległości do 50 km od granicy, a kolejne 5,4-7,1% to osoby mieszkające w odległości 51-100 km od granicy. Na podstawie odpowiedzi na pytanie o odległość miejsca dokonania zakupów od granicy uzyskano informację, że ponad 80% Polaków oraz ponad 88% cudzoziemców, dokonuje zakupów w odległości do 50 km od niej (por. tabl. 6 i 7).

Tabl. 6. Polacy (rezydenci) i cudzoziemcy wg odległości miejsca zamieszkania

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W odległości At the distance of			
		do 50 km up to 50 km		51–100 km	powyżej 100 km above 100 km
		razem total	w tym do 30 of which up to 30		
	przekroczenia granicy w odsetkach crossings of the border in percent				
Polacy (rezydenci) Poles (residents)	100,0	83,3	72,5	7,1	9,6
Cudzoziemcy (nierezydenci) Foreigners (non-residents)	100,0	84,3	70,9	5,4	10,3

Źródło: „Ruch graniczny oraz wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą w 2023 r.”. Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Rzeszowie.
Source: “Border traffic and expenditures of foreigners in Poland and Poles abroad in 2023”. Statistics Poland, Statistical Office in Rzeszów.

Tabl. 7 Polacy (rezydenci) i cudzoziemcy według odległości dokonania zakupów

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W odległości At the distance of			
		do 50 km up to 50 km		51–100 km	powyżej 100 km above 100 km
		razem total	w tym do 30 of which up to 30		
	przekroczenia granicy w odsetkach crossings of the border in percent				
Polacy (rezydenci) Poles (residents)	100,0	80,5	67,3	7,8	11,7
Cudzoziemcy (nierezydenci) Foreigners (non-residents)	100,0	88,6	82,8	3,6	7,9

Źródło: „Ruch graniczny oraz wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą w 2023 r.”. Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Rzeszowie.
Source: “Border traffic and expenditures of foreigners in Poland and Poles abroad in 2023”. Statistics Poland, Statistical Office in Rzeszów.

Wnioski

1. Wzrost liczby turystów na pograniczu polsko-czeskim, w tym wyższe tempo wzrostu po stronie polskiej, szczególnie dynamiczny wzrost liczby turystów czeskich w polskiej części pogranicza (w 2019 r. – 21,9 tys., w 2022 r. - 51,5 tys., w 2023 r. 111,3 tys.). W 2023 r. Czesi stali się po raz pierwszy najliczniejszą nacją wśród obcokrajowców odwiedzających polską część pogranicza, wyprzedzając turystów niemieckich (102,8 tys.).
2. Istotny przyrost liczby miejsc noclegowych w hotelach w części polskiej pogranicza. W 2023 r. 53,5% miejsc noclegowych znajdowało się w hotelach i innych obiektach hotelowych.
3. Rosnący ruch tzw. odwiedzających jednodniowych na pograniczu polsko-czeskim, którymi są głównie mieszkańcy tego pogranicza (ok. 83-84%). Szacowana liczba przekroczeń granicy polsko-czeskiej w 2023 r. to 27,5 mln przekroczeń Polaków i 28,3 mln przekroczeń cudzoziemców (ponad 90% cudzoziemców stanowili Czesi).

Źródła:

1. Główny Urząd Statystyczny (<https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/temat>).
2. Czeski Urząd Statystyczny Przedstawicielstwo w Libercu.
3. Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Rzeszowie „Ruch graniczny oraz wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą w 2023 r.”.
4. „Euroregion Nysa w 2023 r. – wybrane informacje statystyczne” (edycje 2023 - 2025). Urząd Statystyczny we Wrocławiu.